

Jordbruksutskottets betänkande

1982/83:22

om jakt och viltvård

Motioner

I motion 1981/82:197 av John Andersson (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om skyndsamt förslag till prisreglering för arrendepriiser för älgjakt i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till lag om förbud mot anbudsförfarande vid utarrendering av jaktmark att gälla från den 1 juli 1982,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i övrigt anförts i motionen.

I motion 1981/82:609 av Helge Hagberg och Owe Andréasson (båda s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sagts om behovet av en utredning om vilka jaktvapen som skall användas vid jakt på sädgäss.

I motion 1981/82:1033 av Arne Gadd (s) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att bestämmelser utarbetas så att en allsidigt sammansatt jaktidsberedning ersätter den nuvarande, varvid ekologisk expertis måste finnas att tillgå liksom representation från naturvårdsorganisationerna,

2. att riksdagen hos regeringen begär att därvid den nya jaktidsberedningen skall vara fristående från Svenska jägareförbundet och helst sortera direkt under statens naturvårdsverk,

3. att riksdagen hos regeringen begär att jakt- och viltvårdsberedningen upplöses och en utredning kommer till med ledamöter som besitter ekologisk sakkunskap, representerar naturvårdsorganisationer och i rimlig omfattning de organisationer som i dag omfattar de aktiva jägarna.

I motion 1981/82:1424 av Erik Börjesson (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sagts om införande av extra älgavgift för de djur vilkas hudar icke tillvaratas.

I motion 1981/82:1429 av Margareta Gard och Björn Körlof (båda m) yrkas att riksdagen beslutar att övergångsbestämmelserna i nya jaktvårdslagen kompletteras på så sätt att fullmakter från den gamla lagstiftningen blir gällande i nybildade jaktvårdsområden och att 4 § i lagen om rätt till jakt ändras på så sätt att samfällda ägoskiften kan ingå i jaktvårdsområden.

I motion 1981/82:1437 av John Johnsson m. fl. (s, m, c, fp) yrkas att

riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om permanentning av försöksverksamheten för kronhjort i Skåne.

Utskottet

Utskottet behandlar i betänkandet ett antal motioner om jakt- och viltvård vilka väckts i januari 1982.

Utarrendering av jaktmark

Enligt motion 1981/82:197 gör sig ekonomiska intressen allt mer gällande i den svenska jakten, till nackdel för både viltet och jägarna. En reglering av arrendepriiserna framstår enligt motionen som allt mera angelägen. Denna bör ske i samråd med jägarnas organisationer. Anbudsförfarandet bör helt förbjudas. Naturvårdsverket bör få i uppdrag att beivra datoriserad jaktmarksförmedling där uppenbara risker föreligger för rovjakt och äsidosättande av god viltvård, anser motionären.

Riksdagen har behandlat liknande motioner vid ett par tillfällen under senare år, utan att dessa dock föranlett någon ytterligare åtgärd. I sitt av riksdagen godkända betänkande (JoU 1980/81:28) framhöll jordbruksutskottet bl. a. att motionärerna i sin bedömning av utvecklingen i fråga om jakträttsupplåtelse berörde problem som förtjänar uppmärksamhet i det fortsatta utredningsarbetet på jakt- och viltvårdens område. Utskottet erinrade dock om att jakt- och viltvårdsberedningen i sitt arbete skulle komma in på hithörande spörsmål och avstyrkte motionen med hänsyn härtill.

Utskottet har erfarit att jakt- och viltvårdsberedningen avser att lägga fram ett slutbetänkande under våren 1983. I avvaktan på utredningsresultatet finner utskottet att motionen icke bör föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Vapentyp vid jakt på sädgås

I motion 1981/82:609 förordas en utredning om vilka vapentyper som kan tillåtas vid jakt på sädgås. Bakgrunden till yrkandet är att vissa undersökningar visat att en stor mängd gäss skadskjuts vid jakt med hagelgevär.

Utskottet har inhämtat att de förhållanden som påtalas i motionen har föranlett olika utredningar. Bl. a. har statens veterinärmedicinska anstalt i samråd med statens naturvårdsverk och Svenska jägareförbundet genomfört en undersökning rörande lämplig hageldimension vid gåsjakt.

Inom naturvårdsverket pågår överväganden om att på grundval av bl. a. denna utredning vidta åtgärder beträffande godkänd hageldimension, informationsverksamhet och utbildning av jägare m. m. Utskottet finner med hänsyn till den verksamhet som sålunda pågår inom de ansvariga

instanserna att någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida icke är påkallad med anledning av motionen.

Sammansättningen av jakttidsberedningen och jakt- och viltvårdsberedningen

Enligt motion 1981/82:1033 måste jakt- och faunavårdslagstiftningen baseras på modernt ekologiskt kunnande hos zoologer och naturvårdare och hänsyn tas till berättigade krav på en art- och individrik fauna. Motionären anser att jakt- och viltvårdsberedningen bör upplösas och att en ny utredning bör tillsättas med representanter för ekologisk sakkunskap m. fl. En omorganisation av jakttidsberedningen föreslås ske efter enahanda grunder.

Utskottet instämmer i motionärens uppfattning att jakt- och viltvårdslagstiftningen bör baseras på modernt ekologiskt kunnande. Däremot synes hans förslag baserat på felaktiga informationer.

Jakt- och viltvårdsberedningen (Jo 1977:04) är en kommitté med parlamentarisk sammansättning. Bland de sakkunniga finns representanter för ekologisk sakkunskap. Beredningen är nu inne i slutfasen av sitt arbete och beräknas avge sitt slutbetänkande i början av år 1983.

Vad beträffar handläggningen av jakttidsärenden får utskottet erinra om att jakttiderna fastställs av regeringen på förslag av naturvårdsverket som i sin tur erhåller förslag från bl. a. jakttidsberedningen. Jakttidsberedningen är ett beredningsorgan med administrativ anknytning till Svenska jägareförbundet. Beredningen har inte offentlighetsrättslig karaktär och statsmakterna tar inte del i utseendet av dess ledamöter. Den har emellertid en mångsidig sammansättning. Där finns företrädare för olika myndigheter och organisationer med sakkunskap på bl. a. det jaktliga, ekologiska och allmänt naturvetenskapliga området.

Utskottet får med hänvisning till det anförda avstyrka motionen.

Tillvaratagande av älghudar

I motion 1981/82:1424 påpekas att avskjutning av älg ökat kraftigt under de senaste tio åren, från ca 50 000 till drygt 150 000 om året. Motionären anser att älghudarna utgör en naturresurs som borde tillvaratas i betydligt större utsträckning än som nu sker. Den s. k. älgavgiften bör därför höjas med förslagsvis 100 kr. i de fall huden inte sålts eller överläts till känd hudhandlare.

Enligt vad utskottet inhämtat har efterfrågan på älghudar från garveriernas sida ökat under senare år efter att under flera decennier ha varit obetydlig. Ersättningen till jägarna anses visserligen fortfarande låg. Enligt uppgift från industrihåll finns det dock möjligheter att höja ersättningen under förutsättning att hudarna blir behandlade på rätt sätt. F. n. pågår en

försöksverksamhet med tillvaratagande av älghudar i samband med älgjakten i vissa jaktområden. Genom garveriernas och jägarorganisationernas försorg ges jaktlagen undervisning i hur hudarna skall behandlas för att tillgodose kvalitetskraven från beredningsindustrins sida.

Utskottet finner för sin del att det närmast torde ankomma på jägarna och deras organisationer samt på beredningsindustrin att finna vägar till ökat tillvaratagande av älghudar. Mot den bakgrunden avstyrks motionen.

Bildandet av jaktvårdsområden

I motion 1981/82:1429 aktualiseras några tillämpningsproblem i anslutning till den nya lagen (1980:894) om jaktvårdsområden, som trädde i kraft den 1 januari 1981. Enligt motionen har vissa komplikationer tillstött såvitt avser utvidgning av jaktvårdsområden som bildats enligt äldre rätt. Problem har även uppstått när en förrättning sökts medan äldre regler gällde och sedermera utvidgas till att gälla flera fastigheter. I dessa fall blir två olika lagar gällande. En praktisk konsekvens av detta blir att fullmakter som avfattats enligt äldre regler inte blir giltiga om förrättningen handläggs enligt den nya lagen. Motionärerna hemställer om en ändring av övergångsbestämmelserna som innebär att fullmakterna blir gällande i dessa fall. Vidare föreslås att inte bara samägda fastigheter utan även samfällda ägoskiftet skall kunna ingå i jaktvårdsområde.

Utskottet anser – bl. a. med hänsyn till de sakliga ändringar som den nya lagen om jaktvårdsområden innebär jämfört med äldre rätt – att starka principiella invändningar kan riktas mot att man i särskilda övergångsbestämmelser reglerar problemen med pågående förrättningar på det sätt motionärerna föreslagit. Vissa praktiska olägenheter under en övergångstid torde således inte helt kunna undvikas. Utskottet avstyrker motion 1981/82:1429 såväl i nu berörd del som i fråga om samfällda ägoskiftens delaktighet i jaktvårdsområdesförening.

Kronviltreservatet i Skåne

I motion 1981/82:1437 kritiseras en genetisk rapport vari skyddsvärdet för den skånska kronhjorten ifrågasätts. Motionärerna hävdar att det är klart påvisat att den skånska kronhjorten skiljer sig morfologiskt från kronhjort i andra delar av landet. Den nuvarande försöksverksamheten med kronhjortsreservat i Skåne bör enligt motionen permanentas.

Frågan om reservatet för kronvilt i Skåne har vid upprepade tillfällen prövats av riksdagen.

1970 års höstriksdag fastställde vissa riktlinjer i fråga om åtgärder för kronviltets bevarande och om bestridande av kostnaderna härför (prop. 1970:165 bil. 8, JoU 1970:53, rskr 1970:413). Beslutet innebar bl. a. att ett öppet s. k. frireservat för kronvilt skulle inrättas på försök i Skåne.

Ersättning skulle utgå till de markägare som i mera betydande omfattning drabbats av skador. Regler om ersättning vid skada av kronvilt finns numera i förordningen (1980:400) om ersättning vid vissa viltskador m. m.

Hösten 1979 överlämnade riksdagen två motioner om kronviltsreservatet i Skåne till jakt- och viltvårdsberedningen på förslag av utskottet (JoU 1979/80:5). Denna kommer att behandla frågan i sitt slutbetänkande.

Utskottet anser med hänsyn till att frågan är under utredning att motionen icke påkallar någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *utarrendering av jaktmark*
att riksdagen avslår motion 1981/82:197,
2. beträffande *vapentyp vid jakt på sädgås*
att riksdagen avslår motion 1981/82:609,
3. beträffande *sammansättningen av jaktvårdsberedningen m. m.*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1033,
4. beträffande *tillvaratagande av älghudar*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1424,
5. beträffande *bildandet av jaktvårdsområden*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1429,
6. beträffande *kronviltsreservatet i Skåne*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1437.

Stockholm den 14 december 1982

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Åke Wictorsson (s), Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Gunnar Olsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Martin Segerstedt (s), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Bo Arvidson (m).

Reservation

John Andersson (vpk) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet har enfarit" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner i likhet med motionären att prisutvecklingen på jaktens område och de ekonomiska intressen som där gör sig alltmer gällande inte

står i överensstämmelse med en riktig viltvård och jaktens huvudsyfte. Det är därför angeläget att åtgärder vidtas för att infria de mål som anges i jaktlagen. Bl. a. synes en reglering av arrendepriserna nödvändig. En sådan bör utarbetas i samråd med jägarnas organisationer. Anbudsförfarandet bör helt förbjudas. Slutligen bör naturvårdsverket få i uppdrag att beivra initiativ av typ datoriserad jaktmarksförmedling; där uppenbara risker föreligger för rovjakt och åsidosättande av god viltvård. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen med bifall till motion 1981/82:197 som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *utarrendering av jaktmark*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:197 ger regeringen till känna vad utskottet anfört.